

2020 m. spalio 11 d.
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMAI

POLITINĖS KAMPANIJOS FINANSAVIMO ŠALTINIAI

Ši informacija skiriama 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos dalyviams, jų išdininkams ir besidomintiems asmenims.

Politinės kampanijos dalyvių finansavimą ir finansavimo kontrolę reglamentuoja Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės (toliau – PKFFK) įstatymas.

Politinės kampanijos finansavimo šaltiniai:

- 1) politinės partijos lėšos;
- 2) nuosavos (asmeninės) kandidatų lėšos;
- 3) pagal PKFFK įstatymą turinčių teisę aukoti fizinių asmenų aukos politinei kampanijai;
- 4) iš bankų gaunamos paskolos (galimos tik politinėms partijoms);
- 5) palūkanos už politinės kampanijos sąskaitoje esančias lėšas.

Atstovaujamyjū politinės kampanijos dalyvių politinės kampanijos finansuojamos **tik** iš juos iškėlusiy savarankiškų politinės kampanijos dalyvių lėšų.

Politinę kampaniją finansuoti kitomis lėšomis **DRAUDŽIAMA**.

Politinei kampanijai finansuoti skirtos lėšos (taip pat ir asmeninės) privalo būti laikomos politinės kampanijos sąskaitoje.

Kas yra auka?

Aukos – aukos gavėjams neatlygintinai perduoti pinigai, kilnojamiėji ar nekilnojamiėji daiktai, informacija, turtinės teisės, intelektinės veiklos rezultatai, taip pat kitos turtinės ir neturtinės vertybės, neatlygintinai atlikti veiksmai ir savanoriški darbai, veiksmų rezultatai, skirti savarankiškų politinės kampanijos dalyvio politinei kampanijai finansuoti.

Kas gali aukoti?

Aukoti Seimo rinkimų politinės kampanijos dalyviams turi teisę tik Lietuvos Respublikos piliečiai.

Finansuoti politinių kampanijų dalyvius per trečiuosius asmenis draudžiama.

Viešosios informacijos rengėjams ir (ar) skleidėjams skleisti politinę reklamą neatlygintinai, kaip auką, draudžiama.

Aukotojų ir aukų gavėjų susitarimai, susiję su įsipareigojimais privatiems (asmeniniams ir (ar) grupiniams) interesams, draudžiami.

Išrinktiems į Europos Parlamentą, valstybės ar savivaldybių institucijas asmenims draudžiama atstovauti aukotojų privatiems (asmeniniams ir (ar) grupiniams) interesams ir priimti išskirtinai aukotojams palankius sprendimus.

Kiek galima aukoti?

Fizinis asmuo gali aukoti iki 10 vidutinių mėnesinių darbo užmokesčio dydžių (toliau – VMDU), t. y. iki 13 590 Eur, tačiau neviršijant 10 procentų paskutinių praėjusių kalendorinių metų deklaruotų metinių pajamų (kai auka teikiama po gegužės 1 dienos) arba užpraeitų kalendorinių metų deklaruotų metinių pajamų (kai auka teikiama iki gegužės 1 dienos).

Kandidatas vienmandatėje rinkimų apygardoje savo politinei kampanijai finansuoti gali suteikti auką, neviršijančią 20 VMDU dydžių, t. y. iki 27 180 Eur. Bendra kandidato vienmandatėje rinkimų apygardoje auka savo politinei kampanijai finansuoti per kalendorinius metus negali viršyti 20 procentų paskutinių praėjusių kalendorinių metų deklaruotų metinių pajamų (kai auka teikiama po gegužės 1 dienos) arba užpraeitų kalendorinių metų deklaruotų metinių pajamų (kai auka teikiama iki gegužės 1 dienos) ir deklaruotų turimų lėšų.

Politinės partijos lėšų ir kitų finansavimo šaltinių dydžiai nėra reglamentuoti.

Reikalavimai aukotojams deklaruoti turtą ir pajamas

Fizinis asmuo iki aukos savarankiškam politinės kampanijos dalyviui suteikimo privalo deklaruoti turtą ir pajamas.

Nepateikus Valstybinei mokesčių inspekcijai metinių pajamų ir turto deklaracijų, per politinę kampaniją vienam savarankiškam politinės kampanijos dalyviui galima aukoti auką, neviršijančią 12 Eur sumą.

Išdininkas, priimdamas auką ir registruodamas ją žiniaraštyje, kreipiasi į Valstybinę mokesčių inspekciją, kad būtų patikrinta:

– ar aukotojai (fiziniai asmenys ir kandidatai) už atitinkamus metus yra deklaravę turtą ir pajamas;

– ar bendra fizinio asmens aukų suma neviršija 10 procentų fizinio asmens įstatymų nustatyta tvarka deklaruotų metinių pajamų.

– ar bendra kandidato vienmandatėje rinkimų apygardoje auka savo politinei kampanijai finansuoti neviršija 20 procentų įstatymų nustatyta tvarka deklaruotų metinių pajamų ir deklaruotų turimų lėšų.

POLITINĖS KAMPANIJOS FINANSAVIMO ŠALTINIAI

Ar reikia aukas viešinti?

Visos aukos ir aukojusieji asmenys privalo būti paviešinti.

Aukos, kandidatų ar partijų lėšos (piniginės, nepiniginės, nepriimtinos, jų grąžinimas aukotojui ar pervedimas į valstybės biudžetą) viešinamos išdininkui jas užregistravus politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštyje.

Vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) interneto svetainėje skelbiamame viešame aukotojų sąrašė skelbiama aukotojų, kurie paaukojo daugiau negu 12 Eur, duomenys: vardas, pavardė, aukos data ir paaukota suma.

Aukotojų, aukojusių mažas aukas (iki 12 Eur), duomenys neviešinami, jų aukos nurodomos neišskiriant aukotojų.

Politinės kampanijos išdininkas taip pat per 10 darbo dienų VRK interneto svetainėje paskelbia duomenis apie politinės kampanijos laikotarpiu sudarytas politinės kampanijos finansavimo sutartis, jeigu tokios sutartys buvo sudarytos.

Labai svarbu, kad išdininkas nuolat pildytų politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštį, nepažeisdamas PKFFK įstatyme numatytų terminų.

Aukotojo identifikavimui ir patikrinimui, ar auka atitinka PKFFK įstatymo reikalavimus, būtinas asmens kodas. Asmens kodai nėra viešinami, naudojami išskirtinai įstatyme nustatytais tikslais.

Kas gali priimti aukas?

Aukas gali priimti tik savarankiškais politinės kampanijos dalyviais registruoti ir VRK interneto svetainėje kaip savarankiški politinės kampanijos dalyviai paskelbti išsikėlę kandidatai, politinės partijos iškelti kandidatai vienmandatėse rinkimų apygardose ir politinės partijos. Savarankiški politinės kampanijos dalyviai, praradę savarankiško politinės kampanijos dalyvio statusą, nuo sprendimo dėl savarankiško politinės kampanijos dalyvio statuso praradimo įsigaliojimo momento neturi teisės priimti aukų politinei kampanijai finansuoti ir įgyti prievolių, susijusių su politine kampanija.

Aukų politinei kampanijai gavimas, turtinių prievolių dėl išlaidų politinei kampanijai prisiėmimas, neužsiregistravus politinės kampanijos dalyviu, pagal Administracinių nusižengimų kodekso 93 straipsnio 8 dalį užtraukia baudą nuo 500 iki 5 800 Eur.

Kada galima aukoti ir priimti aukas?

Aukoti galima prasidėjus politinės kampanijos laikotarpiui iki rinkimų agitacijos draudimo laikotarpio.

Priimti aukas gali tik savarankiški politinės kampanijos dalyviai ir tik nuo jų registravimo savarankiškais politinės kampanijos dalyviais ir jų sąrašo paskelbimo VRK interneto svetainėje dienos.

Seimo rinkimų politinės kampanijos dalyviai registruojami nuo 2020 m. balandžio 10 d. iki 2020 m. liepos 20 d.

Pasibaigus rinkimų agitacijos kampanijos etapui, aukas politinei kampanijai priimti draudžiama, t. y. aukas galima priimti iki 2020 m. spalio 10 d. 1 val. Jeigu vyks pakartotinis balsavimas, jame dalyvaujantys kandidatai aukas vėl galės priimti nuo 2020 m. spalio 12 d. iki 2020 m. spalio 24 d. 1 val.

Savarankiški politinės kampanijos dalyviai į savo politinės kampanijos sąskaitą, o atstovaujantieji politinės kampanijos dalyviai į jiems atstovaujantčio savarankiško politinės kampanijos dalyvio sąskaitą lėšas prisiimtiems įsipareigojimams padengti gali pervedti iki Politinės kampanijos finansavimo ataskaitos pateikimo VRK. Savarankiškais politinės kampanijos dalyviais registruoti kandidatai vienmandatėse rinkimų apygardose negali priimti lėšų iš politinių partijų ar kitų asmenų, gautų pasibaigus rinkimų agitacijos kampanijos etapui.

Kaip priimamos aukos?

Piniginės aukos, kurios viršija 290 Eur gali būti aukojamos tik banko pavedimu. Piniginės aukas, gautas ne banko pavedimu (iki 290 Eur), politinės kampanijos išdininkas ne vėliau kaip kitą darbo dieną po aukos gavimo perveda į politinės kampanijos sąskaitą.

Priimant auką grynaisiais pinigais (iki 290 Eur), aukos pervedimo–priėmimo dieną, o priimant nepiniginę auką, per 5 darbo dienas nuo aukos gavimo dienos turi būti užpildomas aukų lapas. Kiekvienai aukai pildomas atskiras aukų lapas.

Priimant auką banko pavedimu, aukų lapas nepildomas.

Auka laikoma priimta, kai politinės kampanijos išdininkas, patikrinęs, ar gauta auka atitinka PKFFK įstatymo reikalavimus, užregistruoja auką Politinės kampanijos finansinės apskaitos žiniaraštyje ir, jeigu priimama auka grynaisiais pinigais arba nepiniginė auka, aukotojui įteikia (išsiunčia) aukų lapą.

Aukų lapas surašomas 3 egzemplioriais, pirmas atiduodamas aukotojui, antras – VRK, trečias – aukos gavėjui. Antrieji aukų lapų egzemplioriai ir Aukų lapų panaudojimo ataskaita VRK pateikiami kartu su politinės kampanijos dalyvio politinės kampanijos finansavimo ataskaita.

Mažos aukos priimamos pagal PKFFK įstatymo 11 straipsnį. Aukų politinei kampanijai apskaitos tvarkos pažeidimas pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 93 straipsnio 3 dalį užtraukia baudą politinės kampanijos išdininkui ar politinės kampanijos dalyviui nuo 150 iki 860 Eur.

Nepiniginės aukos

Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštyje gautos nepiniginės aukos registruojamos dviem įrašais:

POLITINĖS KAMPANIJOS FINANSAVIMO ŠALTINIAI

kaip auka ir kaip išlaidos.

Neatlygintinai gauto turto ir paslaugų (nepiniginių aukų) įvertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas 2018 m. gruodžio 18 d. Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu Nr. 1K-443, skelbiamas adresu: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/eff5aab0042011e9a5eaf2cd290f1944>.

Pagal Neatlygintinai gauto turto ir paslaugų (nepiniginių aukų) įvertinimo tvarkos aprašo nuostatas, turto vertė nustatoma atsižvelgiant į rinkos kainą, turto arba verslo vertintojų nustatytą vertę, valstybės įmonės Registrų centro skelbiamą vidutinę žemės, pastatų ir statinių rinkos vertę, visuomenės informavimo priemonėse skelbiamą tokio paties ar panašaus turto vertę. Kai turto tikrosios vertės neįmanoma patikimai nustatyti, nematerialiojo turto vertės, įsigijimo savikaina yra laikoma su turto paruošimu naudoti susijusių išlaidų suma, o kai nepatiriama jokių išlaidų, įsigijimo savikaina yra laikoma lygia vienam eurui.

Politinės kampanijos metu nepiniginėmis aukomis taip pat laikomos neatlygintinai gautos paslaugos (pvz., politinės reklamos įrengimas ant juridiniam asmeniui priklausančio objekto), pačių kandidatų atspausdinti lankstinukai, plakatai ir pan. Nustatant kandidato pasigamintų lankstinukų / plakatų vertę, turėtų būti sumuojamos panaudoto popieriaus, maketavimo, spausdinimo ir kitos susijusios išlaidos. VRK, nustatydamas nepiniginės aukos vertę, atsižvelgia į analogiškų paslaugų rinkos kainą, pvz., vertinant kandidato pasigamintų lankstinukų vertę, atsižvelgiama į kopijavimo paslaugų kainą.

Nepriimtinos aukos

Draudžiama naudoti politinėms kampanijoms gautas aukas, kurios neatitinka PKFFK įstatymo reikalavimų, pvz., auka gauta iš asmens, neturinčio teisės aukoti (ne Lietuvos Respublikos piliečio, juridinio asmens); auka viršija nustatytą didžiausią leistiną dydį (kandidato vienmandatėje rinkimų apygardoje – 20 VMDU, fizinio asmens – 10 VMDU); aukotojas (kandidatas) nėra deklaravęs turto ir pajamų, aukotojo (kandidato) bendra auka per kalendorinius metus viršija PKFFK įstatyme numatytą pajamų dalį ir, kandidatų atveju, deklaruotų turimų lėšų; auka gauta iki registravimo savarankišku politinės kampanijos dalyviu ar pasibaigus rinkimų agitacijos etapui.

Gavus nepriimtina auką, jeigu aukotojas yra žinomas, politinės kampanijos išdininkas per 5 darbo dienas nuo tokios aukos gavimo dienos turi auką grąžinti aukotojui, nurodymas atsisakymo priimti auką priežastis.

Jeigu aukotojas per 10 darbo dienų nenustatomas, politinės kampanijos išdininkas auką perveda į valstybės biudžetą (lėšų gavėjas – „VMI prie LR FM“, sąskaitos Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, bankas „Swedbank“ AB, banko kodas 73000, įmokos pavadinimas – „Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymu nustatytos įmokos į valstybės biudžetą“, įmokos kodas –7081).

SVARBU!

! Politinę kampaniją finansuoti galima tik teisėtomis lėšomis.

! Aukotojai ir kandidatai prieš suteikdami auką turi deklaruoti turtą ir pajamas. Nedeklaravus turto ir pajamų, galima aukoti ne daugiau kaip po 12 Eur kiekvienam savarankiškam politinės kampanijos dalyviui.

! Aukos negali viršyti nustatytų didžiausių leistinų aukų dydžių ir nustatytos dalies aukotojo (kandidato) deklaruotų pajamų:

- fizinis asmuo gali aukoti iki 10 VMDU, t. y. iki 13 590 Eur, neviršijant 10 procentų deklaruotų metinių pajamų;

- kandidatas vienmandatėje rinkimų apygardoje savo politinei kampanijai finansuoti gali skirti 20 VMDU dydžių, t. y. iki 27 180 Eur, neviršijant 20 procentų deklaruotų metinių pajamų ir deklaruotų turimų lėšų.

! Visos lėšos, skirtos politinei kampanijai finansuoti, laikomos politinės kampanijos sąskaitoje.

! Aukas galima priimti tik užsiregistravus savarankišku politinės kampanijos dalyviu ir tik iki rinkimų agitacijos draudimo pradžios.

! Visos gautos lėšos, įskaitant nepriimtinas aukas, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų registruojamos VRK informacinėje sistemoje.

Kur įsigyti aukų lapų?

Aukų lapus politinės partijos ir išsikėlę kandidatai gali įsigyti VRK.

Politinių partijų iškelti kandidatai aukų lapus gauna iš politinės partijos.

Vieno aukų lapų komplekto kaina – 0,14 Eur.

Už aukų lapus sumokama mokėjimo pavedimu į VRK sąskaitą Nr. LT537300010002461932, esančią „Swedbank“, AB.

Ką daryti su nepanaudotais, sugadintais aukų lapais?

Politinės partijos nepanaudoti, anuliuoti (sugadinti) aukų lapai politinės kampanijos metu lieka politinės partijos žinioje, o išsikėlęs kandidatas nepanaudotus aukų lapus grąžina VRK.

Pinigai už nepanaudotus ir grąžintus VRK aukų lapus ne-grąžinami.